

การวิจัยพัฒนา
ระบบการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning)
เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ศิริวรรณ หวังดี
สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี กรมส่งเสริมการเกษตร

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) กระบวนการและองค์ประกอบการเรียนรู้ทางไกล ๒) ประเมินผล การจัดการเรียนรู้ทางไกล ๓) ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ทางไกล ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และ ๔) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนาบุคลากรด้วย e-Learning ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นคณะทำงานผลิตและพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ และผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์ ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐๓ คน รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เอกสารรายงานผล และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา จำแนกข้อมูล จัดหมวดหมู่ ข้อมูล และสังเคราะห์สรุปข้อมูลพร้อมทั้งอธิบายความ ผลการวิจัย พบว่า

๑. กระบวนการและองค์ประกอบการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มี ๓ กระบวนการหลัก คือ ๑) การผลิตบทเรียน อิเล็กทรอนิกส์ ๒) การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และ ๓) การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีองค์ประกอบการเรียนรู้ ๖ องค์ประกอบ คือ ๑) เนื้อหา/หลักสูตร ๒) สื่อการเรียนรู้ ๓) วัตถุประสงค์และประเมินผล ๔) ระบบโปรแกรม ๕) การถ่ายทอดความรู้ และ ๖) ที่ปรึกษา/พี่เลี้ยง

๒. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า

๒.๑ ข้อมูลพื้นฐาน ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ ๖๔.๐๘) มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี (ร้อยละ ๖๓.๑๑) มีประสบการณ์ในการทำงานส่งเสริมการเกษตร ๑-๑๐ ปี (ร้อยละ ๖๔.๐๘) ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ร้อยละ ๕๔.๓๗) การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ ๖๒.๑๔) ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ร้อยละ ๘๓.๕๐) เข้าเรียนระหว่างเวลา ๑๖.๐๑ - ๒๐.๐๐ น. (ร้อยละ ๕๐.๔๙) แต่ละครึ่งใช้เวลาเรียน ๑ - ๒ ชั่วโมง (ร้อยละ ๖๖.๙๙) วัตถุประสงค์หลักในการเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ (ร้อยละ ๓๖.๘๔)

๒.๒ ผลประเมินการจัดการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมเนื้อหา มีความเหมาะสมในระดับดีมาก กระบวนการถ่ายทอดความรู้ วิทยากรถ่ายทอดความรู้ และสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความเหมาะสมในระดับดี

๒.๓ ผลประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการใช้งานระบบโปรแกรม e-Learning ภาพรวม อยู่ในระดับดี ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารการใช้งานระบบโปรแกรมออนไลน์ ระบบโปรแกรมนำเสนอเนื้อหา และองค์ความรู้ และการประสานงานกับผู้เรียน

๒.๔ ผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ผู้เรียนไม่ต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางและไม่ทำให้งานในความรับผิดชอบเสียหายในระดับดีมาก

๒.๕ ผลการประเมินความรู้ของผู้เรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๒๓ ชุดวิชา และต้องการความรู้เพิ่มเติม คือ เทคโนโลยีการเกษตร

๒.๖ ผลประเมินความพร้อมของหน่วยงานย่อยในการพัฒนาบุคลากรด้วย e-Learning ซึ่งการผลิตบทเรียนและพัฒนาหลักสูตรมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความพร้อมอยู่ในระดับดี

๓. ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขและปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แบ่งเป็น ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๓.๑ ด้านการผลิตบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาส่วนใหญ่มาจากทีมงานมีภารกิจงานมาก จึงทำให้ไม่สามารถทำงานเสร็จได้ตามเวลาที่กำหนด และขาดประสบการณ์ *แนวทางแก้ไข* คือ ประสานงานและสื่อสารข้อมูล มีแผนปฏิบัติงาน และเพิ่มพูนความรู้ให้กับทีมงาน *ปัจจัยที่มีผล* คือ ประสบการณ์ของทีมงาน การบริหารจัดการตนเอง การสื่อสาร และความสมัครใจ

๓.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้เรียนไม่มีเวลาเรียน ไม่มีเครื่องมือ/อุปกรณ์ ระบบโปรแกรมไม่เสถียร และดาวน์โหลดสื่อวีดิทัศน์ได้ช้า *แนวทางแก้ไข* คือ พัฒนาปรุงระบบโปรแกรม มีแผนพัฒนาบุคลากร สื่อสารข้อมูลกับผู้บังคับบัญชา และมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง *ปัจจัยที่มีผล* คือ ความสมัครใจของผู้เรียน ระบบโปรแกรม และบันทึกผลลงใน ก.พ.๗

๓.๓ ด้านประเมินผลการพัฒนาบุคลากรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาส่วนใหญ่มาจากผู้รับผิดชอบงานขาดความพร้อม/องค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนมีภารกิจงานค่อนข้างมาก การสื่อสารไม่ชัดเจนและต่อเนื่อง และสัญญาณอินเทอร์เน็ตค่อนข้างช้า *แนวทางแก้ไข* คือ มีแผนติดตามประเมินผลผู้เรียน พัฒนาระบบโปรแกรมให้ต่อเนื่อง และให้กำลังใจผู้เรียน *ปัจจัยที่มีผล* คือ ความร่วมมือของทีมงานและเครือข่าย เวทีจัดเก็บข้อมูล มีที่ปรึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

๔. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายการพัฒนาบุคลากรด้วย e-Learning ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย

๔.๑ กำหนดมาตรการพัฒนาบุคลากรรูปแบบทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ได้ศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ส่งเสริม สนับสนุนให้มินิวัดกรรมและเทคโนโลยีการเรียนรู้ขององค์กร เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันกับบริบทและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

๔.๓ จัดให้มีศูนย์กลางพัฒนาบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้การสนับสนุนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการทำงานส่งเสริมการเกษตรให้กับเจ้าหน้าที่

๔.๔ เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรและภาคี/เครือข่าย เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาบุคลากรในอนาคต

๔.๕ พัฒนาระบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเผยแพร่ความรู้ เพื่อเชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี/เครือข่ายโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยร่วมกัน ตลอดจนนำมาเป็นต้นแบบในการขยายผลการดำเนินงานให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพต่อไป

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
เป็นความจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นางศิริวรรณ หวังดี)

๑๗ เมษายน ๒๕๖๑

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้น
ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ

(นางอัญชลี สุจิตตานนท์)

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี